

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ	9
ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΤΟΥ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΗ	13
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	
Ο «εκσυγχρονισμός» και οι διαρθρωτικοί περιορισμοί της ελληνικής πολιτικής	15
KEVIN FEATHERSTONE	
I Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ	
Το μεταβαλλόμενο κομματικό σύστημα: Σταθερή δημοκρατία, αμφισβητούμενος «εκσυγχρονισμός»	45
ΧΡΗΣΤΟΣ ΛΥΡΙΝΤΖΗΣ	
Εκλογές και ψηφοφόροι, 1974-2004: Παλιές ρήξεις και νέα ζητήματα	69
ΗΛΙΑΣ ΝΙΚΟΛΑΚΟΠΟΥΛΟΣ	
II Η ΔΗΜΟΣΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	
Ο ρόλος των «ειδικών» κατά τις διαδικασίες της μεταρρύθμισης στην Ελλάδα	95
ΣΤΕΛΛΑ ΛΑΔΗ	
Οι ομάδες συμφερόντων στον εξαρθρωμένο κορπορατισμό: Ο κοινωνικός διάλογος στην Ελλάδα και ο ευρωπαϊκός «ανταγωνιστικός κορπορατισμός»	119
ΚΩΣΤΑΣ Α. ΛΑΒΔΑΣ	

III Η ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΤΙΚΗ ΑΤΖΕΝΤΑ: ΠΟΛΙΤΗΣ	
ΚΑΙ ΚΡΑΤΟΣ	
Συνταγματική μεταρρύθμιση και κράτος δικαίου στην Ελλάδα	149
ΠΑΥΛΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΔΗΣ	
Ενδυνάμωση της δημοκρατίας ή υπεράσπιση του έθνους; Ο εξευρωπαϊσμός των μειονοτικών δικαιωμάτων και η ελληνική ιθαγένεια	175
ΝΤΙΑ ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΥ	
IV Η ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΤΙΚΗ ΑΤΖΕΝΤΑ: ΟΙ ΣΧΕΣΕΙΣ	
ΚΡΑΤΟΥΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ	
Η πολιτική των ιδιωτικοποιήσεων: Επαναχαράσσοντας τα όρια δημοσίου/ιδιωτικού	211
ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΑΓΟΥΛΑΤΟΣ	
Αναζητώντας συλλογική διαφυγή: Η μεταρρύθμιση του 2000 στην ελληνική αγορά εργασίας	243
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ	
V ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	
Η ασφαλιστική μεταρρύθμιση: «μεταρρύθμιση με δόσεις» — μια φραγμένη διαδρομή;	275
ΠΛΑΤΩΝ ΤΗΝΙΟΣ	
Ομάδες συμφερόντων και η μεταρρύθμιση του συστήματος υγείας στην Ελλάδα	301
ΗΛΙΑΣ ΜΟΣΙΑΛΟΣ ΚΑΙ SARA ALLIN	
VI ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ	
Η ανάπτυξη της υποδομής ως μαθησιακή διαδικασία στην Ελλάδα	339
ΧΡΗΣΤΟΣ Ι. ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΣ	
Ο εξευρωπαϊσμός της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής . .	373
ΣΠΥΡΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗΣ	
ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ	403

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ

Η **SARA ALLIN** είναι ερευνήτρια στο Ευρωπαϊκό Παρατηρητήριο στο London School of Economics and Political Science. Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα αφορούν τον χώρο της συγκριτικής υγειονομικής πολιτικής και τις υπηρεσίες υγείας.

Η **ΝΤΙΑ ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΥ** είναι λέκτορας Πολιτικής Επιστήμης στο Τμήμα Βαλκανικών, Σλαβικών και Ανατολικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Μακεδονίας και επιστημονική συνεργάτις στο Ελληνικό Ίδρυμα Ευρωπαϊκής και Εξωτερικής Πολιτικής (ΕΛΙΑΜΕΠ). Έχει γράψει άρθρα για την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση, την περιφερειακή ανάπτυξη και τις μειονότητες στη Νοτιοανατολική Ευρώπη.

Ο **ΠΑΥΛΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΔΗΣ** είναι καθηγητής στη Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου της Οξφόρδης. Είναι συγγραφέας του «The Idea of a European Constitution», *Oxford Journal of Legal Studies* (2007), «Cosmopolitan Law», *European Law Journal* (2003), «The European Constitution and Cosmopolitan Ideals», *Columbia Journal of European Law* (2001), της μονογραφίας, *Συνταγματισμός και Πολιτικές Αξίες* (1999), καθώς και πολλών άρθρων που αφορούν το Ευρωπαϊκό Δίκαιο, το Συνταγματικό Δίκαιο και τη Φιλοσοφία του Δικαίου.

Ο **KEVIN FEATHERSTONE** είναι κάτοχος της έδρας Ελευθέριος Βενιζέλος στο Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο και διευθυντής του Ελληνικού Παρατηρητηρίου και του Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου στο London School of Economics and Political Science. Έχει γράψει εκτενώς για την Ευρωπαϊκή Ένωση και για τη σύγχρονη ελληνική πολιτική. Αυτό τον καιρό ετοιμάζει μαζί με τον Δημήτρη Παπαδημητρίου ένα βιβλίο που εξετάζει την πολιτική μεταρρύθμιση της ελληνικής πολιτικής στο πλαίσιο των αποφάσεων της Λισαβόνας.

Ο **ΚΩΣΤΑΣ ΛΑΒΔΑΣ** είναι κοσμήτορας της Σχολής Κοινωνικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Κρήτης, αναπληρωτής καθηγητής Πολιτικής Επιστήμης και Διευθυντής του Κέντρου Πολιτικής Έρευνας και Τεκμηρίωσης Πανεπιστημίου

Κρήτης. Είναι συγγραφέας των βιβλίων *Δημιουργία και Εξέλιξη της Ευρωπαϊκής Κοινότητας* (2003), *Politics, Subsidies and Competition* (1999), *The Europeanization of Greece: Interest Politics and the Crises of Integration* (1997), πολλών κεφαλαίων σε διεθνείς και ελληνικούς συλλογικούς τόμους καθώς και συνεπιμελητής του συλλογικού τόμου *Ευρωπαϊκή Ενοποίηση και Πολιτική Θεωρία: Η Πρόκληση του Ρεπουμπλικανισμού* (2004).

Η **ΣΤΕΛΛΑ ΛΑΔΗ** είναι επιστημονική συνεργάτις του Υπουργείου Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής. Ήταν λέκτορας Πολιτικής Επιστήμης στα πανεπιστήμια του Sheffield και του Exeter. Οι πιο πρόσφατες δημοσιεύσεις της περιλαμβάνουν τη μονογραφία *Globalization, Policy Transfer and Policy Research Institutes* (2005) και τα άρθρα «Europeanization and Environmental Policy Change», *Policy and Society* (2005), «Παγκοσμιοποίηση, Εξευρωπαϊσμός και Μεταφορά Πολιτικών: Μια Διαλεκτική Προσέγγιση», *Επιθεώρηση Διοικητικής Επιστήμης* (2004).

Ο **ΧΡΗΣΤΟΣ ΛΥΡΙΝΤΖΗΣ** είναι καθηγητής Συγκριτικής Πολιτικής στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Πανεπιστημίου Αθηνών και διευθυντής του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικών Ερευνών. Έχει δημοσιεύσει άρθρα για τα πολιτικά κόμματα, την ελληνική πολιτική, την πολιτική επικοινωνία και τη συγκριτική πολιτική. Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα αφορούν τη συγκριτική μελέτη των βαλκανικών χωρών καθώς και θέματα σύγχρονης πολιτικής θεωρίας.

Ο **ΗΛΙΑΣ ΜΟΣΣΙΑΛΟΣ** είναι καθηγητής Υγειονομικής Πολιτικής στο Τμήμα Κοινωνικής Πολιτικής του London School of Economics and Political Science. Συνεπιμελείται την επιθεώρηση *Health Economics, Policy and Law* (Cambridge University Press).

Ο **ΗΛΙΑΣ ΝΙΚΟΛΑΚΟΠΟΥΛΟΣ** είναι αναπληρωτής καθηγητής Εκλογικής Κοινωνιολογίας στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Πανεπιστημίου Αθηνών. Είναι συγγραφέας του βιβλίου *Η καχεκτική δημοκρατία. Κόμματα και εκλογές, 1946-1967* (2001) και πλήθους άρθρων που αφορούν την πολιτική ιστορία και την πολιτική κοινωνιολογία. Επίσης είναι συνεπιμελητής και εκδότης της *Ελληνικής Επιθεώρησης Πολιτικής Επιστήμης*.

Ο **ΣΠΥΡΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗΣ** είναι αναπληρωτής καθηγητής διεθνών σχέσεων και ευρωπαϊκής πολιτικής και αναπληρωτής διευθυντής του Ελληνικού Παρατηρητήριου στο Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο στο London School of Economics and Political Science. Είναι συνσυγγραφέας του βιβλίου *The Economic Factor in International Relations: A Brief Introduction* (2001). *UN Interventionism: 1991-2004* (συνεπιμέλεια με τον Mats Bardal) (2007).

Ο **ΠΩΡΓΟΣ ΠΑΓΟΥΛΑΤΟΣ** είναι αναπληρωτής καθηγητής Πολιτικής Επιστήμης στο Τμήμα Διεθνών και Ευρωπαϊκών Οικονομικών Σπουδών του Οικονομικού

Πανεπιστημίου Αθηνών και επισκέπτης καθηγητής στο Κολέγιο της Ευρώπης, Bruges. Έχει δημοσιεύσει πολλά άρθρα σε διεθνή επιστημονικά περιοδικά (*West European Politics, Journal of Public Policy, Public Administration, European Journal of Political Research*, κ.ά.) και κεφάλαια σε συλλογικούς τόμους. Είναι συγγραφέας τεσσάρων βιβλίων, μεταξύ των οποίων και το *Greece's New Political Economy. State, Finance and Growth from Postwar to EMU* (2003) (Βραβείο Ακαδημίας Αθηνών).

Ο **ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ** είναι επίκουρος καθηγητής Ευρωπαϊκής Πολιτικής στη Σχολή Κοινωνικών Επιστημών του Πανεπιστημίου του Μάντσεστερ και επισκέπτης καθηγητής στο Ελληνικό Παρατηρητήριο στο London School of Economics and Political Science. Έχει γράψει το *Negotiating the New Europe* (2002) καθώς και πολλά άρθρα που αφορούν τη διαρθρωτική μεταρρύθμιση στην Ελλάδα και τη διερεύνηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης με χώρες της Ανατολικής και Νοτιοανατολικής Ευρώπης.

Ο **ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΣ** είναι επίκουρος καθηγητής Πολιτικής επιστήμης και Ευρωπαϊκής Δημόσιας Πολιτικής στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας. Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα αφορούν τη Διακυβέρνηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση, την Ευρωπαϊκή Δημόσια Πολιτική, τη Μετάβαση στη Δημοκρατία στις χώρες της Κεντρικής-Ανατολικής Ευρώπης και των Βαλκανίων, το Κοινωνικό Κεφάλαιο και τη Δημόσια Πολιτική, τους Θεσμούς και τη Θεσμική Μεταβολή.

Ο **ΠΛΑΤΩΝ ΤΗΝΙΟΣ** είναι οικονομολόγος ειδικός σε θέματα κοινωνικής ασφάλισης και καθηγητής στο Τμήμα Στατιστικής και Ασφαλιστικής Επιστήμης του Πανεπιστημίου Πειραιώς. Ήταν σύμβουλος του πρωθυπουργού από το 1996 ως το 2004.